

Huis van Dominicus *Plek van verbinding*

Jaarverslag 2023

Utrecht, 2 april 2024

Voorwoord

Het zijn momenteel buitengewoon complexe tijden van maatschappelijke onrust en onzekerheid. De inval van Rusland in Oekraïne, minder vertrouwen in de politiek en flinke prijsstijgingen roepen grote zorgen op bij veel groepen in de samenleving. Maar ook de schrijnende situatie rondom de opvang van vluchtelingen, waardoor veel mensen buiten moesten slapen, zijn zorgwekkend. Of wat te denken van de stikstofcrisis die ons duidelijk maakt dat we stappen moeten zetten op het gebied van duurzame energie. Het Huis van Dominicus beschouwt het afgelopen jaar als een periode waarin het ziet dat er meer inzet nodig is als het gaat om zorg voor elkaar en de aarde als gemeenschappelijk huis.

Het Huis van Dominicus in Utrecht heeft afgelopen jaren al bouwend een stevig fundament gelegd voor vernieuwende vormen van christelijke aanwezigheid die zich uitdrukt in compassie en omzien naar elkaar. Wij willen kerkelijk present zijn ten behoeve van alle mensen die een plek zoeken waar ze gezien en gehoord worden, verhalen kunnen delen en kunnen ervaren dat ze ergens bij horen en kunnen meedoen, steeds vanuit een duidelijke christelijke, katholieke en dominicaanse profilering.

We kijken in dit jaarverslag terug op het jaar dat achter ons ligt, beschrijven wat er is gedaan, wat er op ons pad is gekomen en aan de hand hiervan blikken we vooruit naar de toekomst. Afgelopen jaar zijn we aan de slag gegaan om meer verdieping aan te brengen als het gaat om wie we zijn en wat we doen. We zijn hierbij de uitdaging aangegaan om met het uitvoeren van dit project de ziel van het omzien naar elkaar te verbinden met handelen.

Wil de kerk in Nederland niet verder imploderen en helemaal verdampen, is er veel werk te doen. Paus Franciscus spoort de kerk aan om werk te maken van begrippen als solidariteit en barmhartigheid. De kerk is alleen waarachtig kerk als zij zich drager toont van deze goddelijke zending. Deze zending, zo onderstreept paus Franciscus voortdurend, krijgt gestalte door te dienen. Zoals Jezus niet gediend wilde worden, maar diende. De kerk vervult haar zending door niet met zichzelf bezig te zijn: *'De kerk is er niet om gediend te worden maar om te dienen'*.¹ De kerk heeft barmhartigheid nodig, die zorgt voor omzien naar elkaar waarbij specifieke aandacht is voor mensen die te maken hebben met kwetsbaarheid. Op deze manier kunnen we het licht van de wereld zijn door het licht van de liefde van God dat ons verlicht op onze beurt ook voor anderen te laten schijnen.

Utrecht, 2 april 2024.

Namens het bestuur van Huis van Dominicus

Erik Borgman, voorzitter

¹ Erik Borgman heeft ter gelegenheid van de 5^e Landelijke Inspiratiedag voor diaconale werkers een boekje geschreven met als titel: Om te dienen, niet om gediend te worden (Adveniat, 2023).

INHOUDSOPGAVE

1. GRONDSLAGEN	2
1.1 VISIE	2
1.2 MISSIE	2
1.3 STRATEGIE: GELOVIGE PRESENTIE	2
1.4 DRAGERS VAN HET HUIS VAN DOMINICUS	2
2. KERK, GEBOUWEN EN DE BETEKENIS VOOR WIJK, STAD EN LAND	4
2.1 DE DOMINICUSKERK ALS ONDERDEEL VAN DE SINT-MARTINUSPAROCHIE	4
2.2 DOMINICUSKERK ALS PLEK VAN ONTMOETING, GASTVRIJHEID EN PRESENT ZIJN	4
2.3 MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN KERK: CONFERENTIE OVER VLUCHTELINGEN EN WAKE	4
2.4 KERKPLEIN ALS PLEK VAN VERBINDING TUSSEN KERK EN WERELD.....	5
2.5 SAMENWERKING MET DE SINT DOMINICUSSCHOOL.....	5
2.6 MAATSCHAPPELIJKE STAGES	5
2.7 HET VINDEN VAN NIEUWE DRAGERS.....	6
2.8 SCHEPPINGSPERIODE, TAIZÉ-VIERING EN SINT-MARTINUSDAG,.....	6
2.9 KRACHTEN BUNDELEN MET DIACONALE ORGANISATIES UTRECHT	7
2.10 COMMUNICATIE: INTERN EN EXTERN	7
3 HUIS VAN DOMINICUS EN KERKVERNIEUWING <i>SPACE FOR GRACE</i>	8
3.1 WERKBEZOEKEN KERKVERNIEUWINGSPROJECTEN EN INSPIRATIEBIJEENKOMSTEN	8
3.2 PUBLIEKSDAG KERKVERNIEUWING <i>SPACE FOR GRACE</i>	9
4. ACTIVITEITEN IN HET HUIS VAN DOMINICUS	11
4.1 KAPEL	11
4.2 SCHOLA	16
4.3 PODIUM	19
4.4 HERBERG	20
5. DOMINICAANS VERBAND	23
6. LESSONS TO LEARN	24
6.1 ERVARINGSLEREN	24
6.2 VERDER GROEIEN	24
6.3 PLAATS VAN GELOOF EN BEZIELING	25
6.4 VERVOLGSTAPPEN	25
6.5 NIEUWE ACTIVITEITEN IN 2024	26
6.6 VOORTZETTEN VAN HUIDIGE ACTIVITEITEN.....	26
6.7 TENSLOTTE	27
BIJLAGE 1 FINANCIËEL JAARVERSLAG	28
BIJLAGE 2 DRAGERS VAN HET HUIS VAN DOMINICUS	29
BIJLAGE 3 HUIS VAN DOMINICUS IN SCHEMA	0

1. Grondslagen

Het Huis van Dominicus heeft de grondslagen van zijn bestaan geformuleerd in missie, visie en strategie. De huidige situatie in het Huis van Dominicus zet ons op het spoor van een gelovige presentie en missionaire kerk. Een kerk die uitdraagt dat het draait om een goede relatie van mensen met God, met elkaar en met de aarde, waarbij iedereen actief aan deze goede relatie kan bijdragen. Wij willen bijdragen aan een missionaire kerk die steeds moet worden gemaakt en perspectieven aanreikt die concreet handelen mogelijk maken en die tegelijkertijd een hoopvol uitzicht bieden op een goed samenleven.

1.1 Visie

Het Huis van Dominicus wil de Dominicuskerk en bijbehorende gebouwen in de Utrechtse wijk Oog in Al transformeren tot een spiritueel centrum met eigentijdse uitstraling. In het Huis van Dominicus zijn we een aantal jaren bezig om te zoeken naar nieuwe wegen om een plaats van geloof en bezieling voor de toekomst vorm te geven. Inzet is om aan te sluiten bij de vragen die leven, de trends die zichtbaar worden en de kwesties die zich aandienen, en daarbij verbindingen te leggen met groepen en individuen die daarmee direct te maken hebben. Zo bouwen we aan nieuwe vormen die kerk en geloof enerzijds en het hedendaags leven anderzijds met elkaar verbinden. Het Huis van Dominicus formuleert en realiseert niet alleen verschillende vernieuwende projecten op het grensgebied van kerk, samenleving en cultuur, maar poogt op dominicaanse wijze het zoeken naar een adequate bijdrage aan de noodzakelijke vernieuwing tot dragend onderdeel te maken van het eigen functioneren.

1.2 Missie

Het Huis van Dominicus wil in de lijn van de traditie van de orde van de Dominicanen een plaats zijn waar mensen worden uitgenodigd zich te verzamelen met het oog op:

- Studie en reflectie,
- Bezinning en meditatie,
- Vieren en uitdrukken van betekenis,
- Onderlinge ondersteuning en opbouwen van gemeenschap.

1.3 Strategie: gelovige presentie

We zijn vanuit het Huis van Dominicus allereerst op zoek naar verhalen van mensen. Steeds weer blijkt hoe belangrijk het voor mensen is om zich verbonden te weten met anderen en om deel uit te maken van een groter geheel. We zijn ons bij ingrijpende gebeurtenissen zoals de oorlog in Oekraïne en Gaza allemaal, zowel collectief als persoonlijk, bewust geworden van onze kwetsbaarheid, wanhoop, onzekerheid en angst. We proberen deze kwesties in een Bijbels perspectief te plaatsen en te ontdekken dat waarden als mededogen, solidariteit en menselijke waardigheid ons mogen inspireren tot handelen, zodat mensen hieruit bemoediging, steun en hoop kunnen putten in moeilijke tijden. Wij proberen bij deze situaties als insteek te kiezen voor wat er nodig en wél mogelijk is. Pionierend, uitproberend en nieuwe wegen inslaand zijn we aan de slag gegaan om te ontdekken wat ons te doen staat en wat onze (on)mogelijkheden zijn. Volgens Erik Borgman, voorzitter van het Huis van Dominicus en Programmaraad, wordt er in een periode van crisis iets van ons gevraagd. Ook in een moeilijke tijd heeft het Evangelie betekenis. We mogen uitstralen dat God onder alle omstandigheden met zijn mensen is: *“God laat ons niet in de steek en wij mogen de mensen niet in de steek laten. We moeten daar zijn waar de mensen zijn, niet wachten of ze terugkomen, maar ze zelf opzoeken en delen in hun vreugde, angst, hoop en verdriet.”*

1.4 Dragere van het Huis van Dominicus

In het Huis van Dominicus werken verschillende groepen als dragende partijen samen: de Andreasgemeenschap die de initiatiefnemer is; de locatieraad en de pastoraatsgroep die de verbinding

met de Sint-Martinusparochie behartigen; de al genoemde pastoraatsgroep die de pastorale zorg voor de geloofsgemeenschap vormgeeft en de denktank Vrienden van de Dominicus die culturele activiteiten in de kerk en de pastorie organiseert. Al deze partners zijn vertegenwoordigd in de Programmaraad die ervoor zorgdraagt dat er een samenhangend programma tot stand komt op het gebied van studie en debat, bezinning en spiritualiteit, ontmoeting en gesprek, kunst en cultuur. Het Huis van Dominicus is als een huis met allerlei kamers met verschillende thema's waarbij er middels activiteiten en initiatieven wordt gewerkt aan hoop, bemoediging en inspiratie.²

In 2019 is Hermen van Dorp aangesteld als coördinator en opbouwmedewerker van het Huis van Dominicus. De inzet van de coördinator is om samen met alle betrokkenen nieuwe verbindingen te leggen, lopende activiteiten met elan voort te zetten en nieuwe activiteiten van de grond te krijgen. Het Huis van Dominicus maakt daarbij gebruik van de sleutelpositie die coördinator Hermen van Dorp inneemt in het stedelijk en landelijk netwerk van katholieke organisaties.

² Zie www.huisvandominicus.nl en bijlage 2 Organogram en schema van de vier kamers van het Huis van Dominicus.

2. Kerk, gebouwen en de betekenis voor wijk, stad en land

In veel katholieke geloofsgemeenschappen zoeken mensen naar nieuwe wegen om spiritualiteit inhoud te geven, om zich in te zetten voor anderen en om vormen van geloofsgemeenschappen te ontwikkelen. Dergelijke processen vragen om creativiteit, denkkraft en durf. Het zijn zoektochten waarbij pionieren, experimenteren en innoveren belangrijke elementen zijn. De ontwikkeling van nieuwe vormen van kerkzijn vraagt in een tijd van kerkverdamping om vasthoudendheid, om het vermogen om te gaan met 'trage' vragen en om langere lijnen uit te zetten. Dit veronderstelt een fundament dat bestand is tegen tegenslag, mislukkingen kan incasseren en hoop weet vast te houden als deze niet vanzelfsprekend is.

2.1 De Dominicuskerk als onderdeel van de Sint-Martinusparochie

De verbondenheid van het Huis van Dominicus met de rest van de stad krijgt in eerste instantie vorm in verbondenheid met de Utrechtse Sint-Martinusparochie, waarvan de geloofsgemeenschap van het Huis van Dominicus deel uitmaakt. Dankzij de goede relatie met het parochiebestuur worden krachten gebundeld als het gaat om het synodale proces, inzet voor duurzaamheid en organisatie van stedelijke bijeenkomsten. Maar ook de verhuur van de kerk aan de huisartsen voor het geven van vaccinaties aan wijkbewoners zorgt voor veel goodwill, waarbij mensen waarderen dat de kerk meer is dan een plek van liturgie op zondag. De locatieraad speelt in deze communicatieprocessen een belangrijke rol door zorg te dragen voor een optimaal gebruik van de ruimten en hierbij oog te hebben voor veiligheid.

2.2 Dominicuskerk als plek van ontmoeting, gastvrijheid en present zijn

Wij willen kerkelijk present zijn ten behoeve van alle mensen die een plek zoeken waar ze gezien en gehoord worden, verhalen kunnen delen en kunnen ervaren dat ze ergens bij horen en kunnen meedoen, steeds vanuit een duidelijke katholieke profilering. Dat betekent dat we niet alleen een plek van ontmoeting creëren in het gebouw maar ook naar mensen toegaan en ze thuis opzoeken. We doen dit met als inzet dat het voor mensen belangrijk is om zich verbonden te weten en deel uit te maken van een groter geheel. Deze beweging heeft het Huis van Dominicus vanaf het begin voor ogen gestaan. Enerzijds boden de ervaringen die wij met het Huis van Dominicus opdoen materiaal voor deze bezinning, anderzijds kunnen de resultaten van deze bezinning de verdere ontwikkelingen van het Huis van Dominicus bevorderen.

Twee ochtenden per week zijn trouwe vrijwilligers gastvrij aanwezig om bezoekers te ontvangen met koffie en thee. Ze luisteren naar de verhalen van gasten en zorgen voor gezelligheid. Daarnaast zijn we ons bewust geworden dat we als kerk niet moeten wachten tot mensen naar ons toekomen, maar dat de kerk juist naar mensen toe dient te gaan. Vanuit deze overtuiging is er vanuit het Huis van Dominicus, en in het bijzonder de Pastoraatsgroep, actief contact gelegd met mensen die hun huis niet of nauwelijks meer uitkomen. Een belangstellend telefoontje, het bezorgen van Palmpasentakjes met een zakje paaseitjes, een kaart met een afbeelding van Maria ter gelegenheid van de Mariamaanden in mei, een maaltijd met Kerst: het werd allemaal bijzonder op prijs gesteld. Bij de verjaardag van iedere parochiaan ouder dan 75 jaar wordt een kaart bezorgd door de pastoraatsgroep. Ook bezoekt men mensen thuis en brengt ze desgewenst de heilige communie. Andere vormen van verbinding komen uitgebreid aan de orde in hoofdstuk 4.

2.3 Maatschappelijk betrokken kerk: conferentie over vluchtelingen en wake

Met bepaalde activiteiten wordt zichtbaar dat in de Dominicuskerk niet alleen de ruimte is voor de zondagse vieringen, maar ook plek biedt aan mensen die te maken hebben met kwetsbaarheid en onzekerheid. Zo is de Dominicuskerk in het najaar van 2023 gebruikt voor een conferentie over vluchtelingen die was georganiseerd door de Raad van Kerken. Met verschillende inleidingen en workshops werd ingegaan op de zogenaamde Utrechtse aanpak voor mensen zonder papieren. Deze

aanpak kenmerkt zich door een gezamenlijke inzet van kerken, maatschappelijke organisaties en de gemeente Utrecht.

Op eeuwigheidszondag (26 november) werd in de Silokerk een wake gehouden om stil te staan bij het overlijden van tal van vluchtelingen tijdens hun vlucht naar Europa. Samen met collega's van de Pieterskerk, de Wijkplaats en de Protestantse Diaconie Utrecht werd deze wake georganiseerd. Er werden indrukwekkende verhalen verteld van migranten die in Utrecht noodlottig zijn overleden. Naast het voorlezen van Bijbelteksten en gedichten, werden er kaarsen opgestoken, muziek gemaakt door een gitarist uit Iran en was er stilte.

2.4 Kerkplein als plek van verbinding tussen kerk en wereld

Niet alleen in de kerk willen we ontmoeting en verbondenheid tot uiting laten komen, maar ook daarbuiten. Een kerkplein leent zich hier goed voor. Het biedt ruimte voor ontmoeting maar het vormt ook de verbinding tussen kerk en wereld. Reden om met een aantal mensen uit de wijk en het Huis van Dominicus te brainstormen over de herinrichting en verbetering van het kerkplein. Er zijn hiervoor al eerder plannen gemaakt dat niet alleen het plein, maar ook de kerk meer onderdeel van de wijk gaat worden. Wij willen het plein daarom veel nadrukkelijker inrichten tot een bijzondere plaats van ontmoeting, waar mensen-onderweg even tot rust kunnen komen, een praatje kunnen maken met elkaar of luisteren naar muziek. Een plein waar mensen zich verbonden voelen met elkaar en verbonden met een groter geheel, gesymboliseerd in een duurzame en groene inrichting. Ter herinnering aan Dominicus en omdat we allemaal op onze manier pelgrims zijn, noemen we ons nieuwe plein Pelgrimsplein. Een landschapsarchitect een 'houtschoolschets' gemaakt van het nieuw in te richten plein. Afgelopen jaar is hiervoor intern draagvlak gezocht en gevonden. In 2024 worden verdere stappen ondernomen in dit ontwerpproces en gezocht om financiering te vinden voor de plannen.

2.5 Samenwerking met de Sint Dominicussschool

Schuin tegenover de kerk staat de Sint Dominicussschool waarmee al jaren een goede band bestaat en waarmee door de pastoraatsgroep wordt samengewerkt. Zo bezochten voor een rondleiding de klassen 3 en 4 van de school dit jaar de kerk. Vlak voor Kerst heeft de Dominicussschool in de kerk een aantal kerstbijeenkomsten georganiseerd. De kinderen hebben in een volle kerk voor hun ouders en grootouders een eigengemaakte kerstmusical gespeeld.

In de Dominicusgemeenschap draagt de MOV-groep (Missie, Ontwikkelingswerk en Vrede) de verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van missieprojecten in derdewereldlanden. Zij doet dit in samenwerking met de Dominicussschool en in overleg met alle geloofsgemeenschappen in Utrecht. Zij houdt daarvoor collectes, maar voert ook acties, zoals bijvoorbeeld een rommelmarkt. Ans van Pelt van MOV en Hans Wiegers van de pastoraatsgroep onderhouden de contacten met de school.

Bij de Vastenactie 2023 stond het project Alto da Gloria in Brazilië centraal. In dit project worden bewoners van de door criminaliteit geteisterde sloppenwijk Alto da Glora (plaatsje Leme in Brazilië) geholpen om hun wijk veiliger en gezonder te maken. Om geld in te zamelen werd door de Dominicussschool verschillende activiteiten georganiseerd en was er in de kerk een grote snuffelmarkt, waarbij met elkaar bijna 6.000 euro werd opgehaald. Bij de Adventsactie 2023 steunden de Utrechtse geloofsgemeenschappen vier projecten in Pakistan die zich richten op kinderen en jongeren die meewerken om het gezinsinkomen te verbeteren en daarom niet of nauwelijks naar school gaan.

2.6 Maatschappelijke stages

Het Huis van Dominicus biedt jongeren de mogelijkheid een maatschappelijke stage te doen. In 2023 heeft een vijftal leerlingen uit het derde jaar van het voortgezet onderwijs zich actief ingezet bij activiteiten. De jongeren deden dit ieder dertig uur, gedurende een aantal weken. Zij waren betrokken bij

de organisatie van en het meehelpen bij de seniorendagen, de vieringen met kinderen, de maandelijkse viering van Bid & Breakfast, kloostercolleges en het Eerste Communie-traject. Ank Rinzema van de pastoraatsgroep begeleidde de jongeren hierbij.

2.7 Het vinden van nieuwe dragers

Afgelopen jaar is het gelukt om meer verbinding met de wijk Oog in Al te maken en wijkbewoners te betrekken bij activiteiten en plannen: betrokken en hoogopgeleide buurtbewoners die zich willen inzetten voor nieuwkomers om samen met hen de Nederlandse taal te oefenen, mensen die actief meedenken over de herinrichting van het kerkplein, vrijwilligers die aanbieden om eenzame ouderen te bezoeken en jonge vrouwen die deel uitmaken van de werkgroep Kopzorgen.

2.8 Scheppingsperiode, Taizé-viering en Sint-Martinusdag,

Dat onze activiteiten door zowel pastoraal team en door het bestuur worden gezien en gewaardeerd, bleek afgelopen jaar bij verschillende bijeenkomsten. Tijdens de scheppingsperiode (1/9 – 4/10) vond er een aantal bijeenkomsten plaats om met de aangesloten geloofsgemeenschappen van de Sint-Martinusparochie na te denken over duurzaamheid en de zorg voor de aarde. De start van de scheppingsperiode was een speciale vesperviering in de Dominicuskerk met als thema *'Genees de aarde en alles wat ademt en leeft'*. Op 4 oktober werd de scheppingsperiode afgesloten met het vertonen van fragmenten van *'The Letter'*. Paus Franciscus heeft deze documentaire laten maken om mensen bewust te maken van wereldwijde klimaatverandering. Met reflecties en een synodaal gesprek werd met de aanwezigen nagedacht hoe wij in het spoor van de encycliek *Laudato Si'* kunnen werken aan een betere toekomst.

Taizé-viering in de Pauluskerk

Aan de vooravond van de synodevergadering in Rome werd op 30 september in Utrecht een speciale Taizé-viering georganiseerd. Samen met duizenden jongeren van allerlei kerken, die op dat moment aanwezig waren op het Pietersplein in Rome, werd gebeden voor de toekomst van de rooms katholieke kerk. Meer dan 50 mensen hebben deelgenomen aan deze gebedsviering in de Pauluskerk

waaronder mgr. Woorts van aartsbisdom Utrecht. In Trouw verscheen een artikel over deze mooie gebedsviering. In 2024 worden vervolgstappen gezet om het synodale proces in de stad Utrecht te concretiseren. Verder heeft het Huis van Dominicus in het najaar een workshop gegeven over katholiek sociaal denken en de thematiek van caritas tijdens de jaarlijkse Sint-Martinusdag voor alle geloofsgemeenschappen in Utrecht.

2.9 Krachten bundelen met diaconale organisaties Utrecht

Door goede contacten met Katholieke Caritas Utrecht (KCU) is aan het Huis van Dominicus de vraag voorgelegd om onderzoek te doen naar knelpunten, bedreigingen, kansen en mogelijkheden van organisaties en groepen mensen die werkzaam zijn op gebied van katholieke caritas in de stad Utrecht. Bij dit onderzoek komt aan de orde wat deze projecten nodig hebben bij activering en het zichtbaar maken van katholieke caritas in de stad. Daarnaast worden mogelijkheden onderzocht hoe kan worden samengewerkt met religieuze leefgemeenschappen, PCI'en, vitale geloofsgemeenschappen, buurtpastoraat en andere katholiek-maatschappelijke organisaties/projecten om op gebied van caritas tot een bundeling van krachten te komen.

Afgelopen jaar is de opdracht voor dit onderzoek geformuleerd en in het eerste gedeelte van 2024 wordt het pilot-onderzoek uitgevoerd. Hierbij wordt in kaart gebracht hoe deze diaconale projecten en initiatieven versterkt kunnen worden met inbreng van katholiek sociaal denken, zodat deze zich verder kunnen ontwikkelen/groeien.

2.10 Communicatie: intern en extern

Om mensen te informeren wat er in het Huis van Dominicus zoal gebeurt, zijn er verschillende vormen van communicatie. Behalve dat we actief zijn op *social media* zoals Facebook, Twitter, Next Door en Instagram, zijn er de Wekelijkse mededelingen. Ook verstuurt het Huis van Dominicus digitale nieuwsbrieven. Het interne communicatieblad *Gesprek* wordt op bijna 250 huisadressen in de wijk Oog in Al bezorgd. *Gesprek* bevat inspirerende teksten, informatie over alle activiteiten, een beschrijving van de dominicaanse ontwikkelingen en een agenda met alle vieringen. Het blad komt vijf keer per jaar uit en kent een vierkoppige redactie met Anja van Leusden, Frans Middelham, Annemarie Reinders en Henriette Rockland.

Goed nieuws is dat vanaf 2024 Marieke Nap als medewerker communicatie is aangesteld. Zij gaat zich bezighouden met het verbeteren van de p.r. en communicatie van het Huis van Dominicus.

3 Huis van Dominicus en kerkvernieuwing *Space for Grace*

In veel katholieke geloofsgemeenschappen zoeken mensen naar nieuwe wegen om spiritualiteit inhoud te geven, om zich in te zetten voor anderen en om nieuwe vormen van geloofsgemeenschappen te ontwikkelen. Het zijn zoektochten waarbij experimenteren, pionieren en innoveren belangrijke elementen zijn. Dergelijke processen vragen om creativiteit, denkracht en durf. Om deze elementen te stimuleren en te versterken heeft Porticus in 2020 het programma *Space for Grace* opgezet.³ *Space for Grace* ondersteunt vernieuwende kerkelijke initiatieven met het oog op de opbouw van de kerk van de toekomst.

Het programma biedt hulp aan deze initiatieven door het project goed te organiseren en zicht te houden op het doel ervan met hulp van beschikbare middelen. Deelnemende projecten worden geholpen om hun activiteiten te verbinden met de opdracht van de kerk om te zoeken naar vernieuwende vormen van katholieke aanwezigheid, die zich uitdrukt in een dienende kerk en omzien naar elkaar. In het eerste jaar van het programma ligt het accent op praktische en organisatorische vragen zoals opbouw van de eigen community, uitwisseling van ervaringen en inspiratie van de verschillende projecten en scholing in noodzakelijke vaardigheden. Het verdiepingsprogramma van *Space for Grace* gaat op zoek naar het geloofsverhaal achter de diverse projecten en hun onderlinge samenhang.

In 2022 is het Huis van Dominicus gestart met de uitvoering van deze verdiepingsfase. Inzet hierbij is dat lokale projecten zich laten vormen tot bouwstenen van een vernieuwende rooms katholieke kerk in Nederland. Met de lokale kerk kan het alleen goed gaan als het met de kerk als geheel goed gaat en omgekeerd. Het doel van de verdiepingsfase is dat de projecten leren hun visie te verdiepen op hun eigen activiteiten en op kerkvernieuwing in Nederland en langs deze weg de kerk te vitaliseren met het oog op de toekomst.

Het besef dat kerkvernieuwing levensnoodzakelijk is, is inmiddels overal wel duidelijk. Dit geldt voor de wereldwijde kerk in Rome, maar evenzeer voor de geloofsgemeenschappen in steden en dorpen van Nederland. Er is nood aan een nieuw verhaal over onze gemeenschappelijke en persoonlijke verantwoordelijkheid voor elkaar en de aarde. Dat kerk en christendom daarin een rol kunnen spelen, wordt opnieuw vermoed. Dit kan gelovigen bevestigen in hun overtuiging dat God mensen blijft aanspreken en nog altijd nieuwe wegen opent. Echter, dit maakt kerkvernieuwing niet tot een sinecure.⁴

De ontwikkeling van nieuwe vormen van kerkzijn vraagt in een tijd van kerkverdamping om vasthoudendheid, om het vermogen om te gaan met ‘trage’ vragen en om langere lijnen uit te zetten. Dit veronderstelt een fundament dat bestand is tegen tegenslag, mislukkingen kan incasseren en hoop weet vast te houden als deze niet vanzelfsprekend is. Wat dat betreft zitten we in een cruciale fase. Dit beeld werd kernachtig verwoord door de Duitse bisschop Wilmer tijdens een internationale conferentie over kerkvernieuwing in Hannover afgelopen najaar: *“Er wordt gezegd dat de Kerk nog tien jaar heeft. Wel, laten we er dan de beste tien jaar uit de kerkgeschiedenis van maken en alles geven.”*

Met andere woorden: wij zijn zelf aan zet als het gaat om hoe vorm en inhoud wordt gegeven aan de beweging van katholieke kerkvernieuwing. Daarbij hebben we niet alles in de hand en moeten we het doen met wat we aantreffen en ontvangen. Tegelijkertijd ondergaan we niet alleen de geschiedenis, maar kunnen daarin zelf handelend optreden.

3.1 Werkbezoeken kerkvernieuwingprojecten en inspiratiebijeenkomsten

Afgelopen twee jaar hebben we als Huis van Dominicus een begin gemaakt met het opzetten en versterken van een beweging van kerkvernieuwing in Nederland. We zijn, net zoals de leerlingen in het

³ Zie voor meer informatie op de website: www.spaceforgrace.nl

⁴ Erik Borgman in zijn column [Tekenen in de tijd 233](#).

Evangelie, erop uitgetrokken om samen met lokale vernieuwingsprojecten op weg te gaan. Zo hebben we verschillende projecten bezocht en hebben daar vooral geluisterd naar wat er speelt. Vervolgens zijn uiteenlopende lokale initiatieven met elkaar verbonden door inspiratiebijeenkomsten te organiseren. Tijdens deze bijeenkomsten is met elkaar nagedacht over hoe we het begin van de kerk van de toekomst kunnen zijn. Om Nederlandse bisschoppen volop mee te krijgen met het vernieuwingsproces van *Space for Grace* organiseren we deze inspiratiebijeenkomsten in een aantal bisdommen met de medewerking van de plaatselijke bisschop. In november was een eerste bijeenkomst, met medewerking van bisschop Gerard de Korte van bisdom 's-Hertogenbosch, die een inleiding hield over het belang van geloofsverdieping, onder de titel *God en de toekomst van de kerk*.

3.2 Publieksdag Kerkvernieuwing *Space for Grace*

Om katholieke vernieuwing op een concrete manier naar buiten toe te brengen werd in 2023 in Montfoort een publieksdag georganiseerd voor bijna 100 mensen die op zoek zijn naar vernieuwing en vitaliteit in hun kerkgemeenschap. Na de opening door dagvoorzitter Laetitia van der Lans hield Erik Borgman een inleiding waarbij hij duidelijk maakte dat projecten die proberen de plaatselijke kerk te vernieuwen, praktische bijdragen zijn aan het synodaal proces. Borgman ging in zijn betoog terug naar het Tweede Vaticaans Concilie dat nadrukkelijk heeft vastgesteld dat alle gedoopte en gevormde katholieken gezamenlijk de kerk vormen: *“De kerk heeft geen zending, Gods zending heeft een kerk!” “De missie van de kerk is drager te zijn van deze goddelijke zending”*. Deze zending, zo onderstreept paus Franciscus voortdurend, krijgt gestalte door te dienen. Zoals Jezus niet gediend wilde worden, maar diende. *“In vertrouwen daarop kunnen wij leven, ook als kerk”*, aldus Borgman.

Vervolgens gingen de deelnemers op de bijeenkomst in Montfoort met elkaar in gesprek over de vraag hoe hun project bijdraagt aan de missie van de kerk. De bedoeling was om te achterhalen welke aspecten van deze missie belangrijk zijn. Wat zou de wereld missen als er geen kerk was en welke bijdrage leveren wij aan deze onmisbare kerk? Waarom geloven wij dat een dergelijke kerk onmisbaar is en voor wie? Hoewel het voor de meeste deelnemers nog onwennig was op deze manier over de kerk te spreken, waren de gesprekken geanimeerd en herkende men elkaars bewogenheid en inzet. Aan het einde van de ochtend werd een lange lijst verzameld met aspecten van de zending van de kerk die ons aan het hart gaan. Deze varieerde van kerk en samenleving tot verkondigen van het evangelie en het vieren van de verbondenheid met God.

In de namiddag kwamen eerdere deelnemers van *Space for Grace*-projecten samen met andere initiatieven, die op een vernieuwende manier aspecten van de missie van de kerk realiseren, aan het woord. Ter inspiratie presenteerden zij hun ervaringen zoals het organiseren van *praise*-vieringen, hoe het gedachtegoed van de encycliek *Laudato si'* in de praktijk wordt gebracht, hoe straatpastoraat vanuit katholieke inspiratie kwetsbare mensen bijstaat. Daarna was er ruimte om aan een aantal experts een idee of plan rondom kerkvernieuwing voor te leggen en hier een eerste reactie op te krijgen. De inspirerende dag werd afgesloten met een veelkleurige *sing-in* en een mooie gebedsdienst.

3.3 Zichtbaar maken van Kerkvernieuwing

Om kerkvernieuwing beter zichtbaar te maken, verzorgt het bureau *De Zalige Zalm* alle communicatie van *Space for Grace*: de eerder gemaakte website is afgelopen jaar verbeterd en uitgebreid, er worden nieuwsbrieven gemaakt en verstuurd voor belangstellenden, er worden *posts* op sociale media gezet en artikelen in katholieke en andere levensbeschouwelijke media geplaatst. Communicatie is een essentieel middel om de samenhang van kerkvernieuwende projecten te vergroten. Het is voor *Space for Grace* een belangrijke meerwaarde dat *De Zalige Zalm* niet alleen beschikt over een rijke expertise op gebied

communicatie,⁵ maar ook in netwerken zit die nauw betrokken zijn bij kerkvernieuwing zoals het synodale proces in de Rooms-Katholieke Kerk van Nederland.⁶

Afgelopen periode zijn er aantal concrete stappen vooruitgezet als het gaat om het vergroten van zichtbaarheid van katholieke kerkvernieuwing in het kader van het *Space for Grace*. Met een drietal vernieuwingsprojecten zijn er verdiepende geloofsgesprekken gevoerd en hierbij kwamen vragen aan de orde: 'Wat bezielt je? Wat zet jou op weg? Wat mensen draagt in het werk voor de kerk?' *De Zalige Zalm* richt zich binnen het programma *Space for Grace* op het verwoorden van het geloofsverhaal van de projecten. De verhalen zijn geplaatst op de website.⁷ Uit deze geloofsverhalen komt met name de religieuze dimensie van het project tot uiting. Betrokkenen ervaren in hun werk dat ze door God gedreven worden en hoe men dingen van binnen uitdraagt naar buiten. Of zoals iemand het verwoordt: '*Ik heb God nodig en Hij heeft mij nodig. In de gemeenschap komt God aan het licht!*'

Momenteel is er structurele aanwezigheid van *Space for Grace* op de *social media*-kanalen met de wekelijkse column van Erik Borgman en verschijnt er regelmatig een nieuwsbrief. Ook worden artikelen gestuurd naar een nieuw opgezet adressenbestand van parochies, die vervolgens deze berichten opnemen in hun bladen en -nieuwsbrieven. Verder is in aanloop naar de publiksdag van *Space for Grace* op 9 juni jl. het artikel 'Zo pioniert katholiek Nederland' verschenen in *Nederlands Dagblad*⁸.

⁵ De Zalige Zalm biedt o.a. ondersteuning aan parochies in Nederland bij het maken van kerk- en parochiebladen. Zie voor meer informatie: www.zaligezalm.nl

⁶ Porticus, Bisdom 's Hertogenbosch, Konferentie Nederlandse Religieuzen en Het Netwerk Katholieke Vrouwen werken samen in dit synodeproject

⁷ Zie bijvoorbeeld: Ontmoeten Raakt is een vernieuwingsproject met een geloofsverhaal.
<https://spaceforgrace.nl/2023/10/17/ontmoeten-raakt/>

⁸ <https://www.nd.nl/geloof/katholiek/1178488/zo-pioniert-katholiek-nederland-wij-bieden-meer-ruimte-voor-g>

4. Activiteiten in het Huis van Dominicus

Afgelopen jaar zijn we ons weer eens bewust geworden van het belang van een kerkruimte en andere ruimtes in het Huis van Dominicus. Zo bleek tijdens de oorlog in de Oekraïne en Midden-Oosten dat er meer mensen naar de Mariakapel kwamen om een kaarsje op te steken, te vieren op zondag of dagelijks met elkaar stil te zijn tijdens het getijdengebed. We hebben gemerkt dat de kerk voor mensen meer is dan een plek waar je naartoe gaat voor een activiteit. Het is een plek waar je bij elkaar komt, samen bent, zorgen deelt, stilte zoekt, troost vindt, hoop put en zo gemeenschap ervaart, met elkaar en met God.

Hieronder wordt, aan de hand van de verschillende kamers van het Huis van Dominicus, een beschrijving gegeven van wat er afgelopen jaar heeft plaats gevonden. We verdelen de activiteiten in onderstaande vier categorieën:⁹

Kapel – vieringen, meditatie, retraite, inspiratie, kaars opsteken

Schola – studie, vorming, training, lezingen, debat

Podium – concert, kunst, cultuur, tentoonstellingen, workshop

Herberg – open huis, goede doelen, verbinding, wijkevenementen

4.1 Kapel

KAPEL

Onder kapel vallen bijeenkomsten en activiteiten waarbij er aandacht is voor gebed, liturgie, bezinning en inspiratie. Er zijn zondagse vieringen, de WereldWake op dinsdag, de Vespers en het Getijdengebed. Daarnaast is de Mariakapel dagelijks open om een kaarsje op te steken en iets op te schrijven in het intentieboek. Deze intenties komen terug in de zondagsvieringen.

Vieringen op zondag

De geloofsgemeenschap komt iedere zondag in de kerk bij elkaar om het dagelijkse leven met alle vreugde en pijn, met alle vragen en twijfels, in Gods licht te plaatsen en daardoor nieuwe inspiratie op te doen. In deze vieringen gebruiken we woorden en gebaren, symbolen en rituelen om Gods aanwezigheid midden in het leven van alledag op het spoor te komen, zodat wij ons als geloofsgemeenschap steeds weer bemoedigd en gedragen weten.

Leny Beemer van de pastoraatsgroep en Annemarie Reinders, beiden lid van de Andreasgemeenschap, spelen een centrale en coördinerende rol bij de organisatie van de vieringen. Doorgaans gaat het om vieringen van Woord en gebed, al dan niet met communie-uitreiking. Daarnaast zijn er regelmatig eucharistievieringen, waarin pastoor Hans Boogers en de dominicanen Jozef Essing en

⁹ Zie onze website www.huisvandominicus.nl

Stefan Mangnus voorgaan. Met name de feestdagen van dominicaanse heiligen zoals Dominicus Guzmán, Thomas van Aquino en Catharina van Siëna worden gevierd in een eucharistieviering met een dominicaan als voorganger.

De **bloemversiering** in de kerk wordt iedere week met veel toewijding gemaakt door Anita Vermeire en Hanneke van Dijk. Het bloemschikken gaat in overleg met de pastoraatsgroep en andere coördinatoren van culturele activiteiten in het Huis. Inspiratie voor de bloemschikking wordt in grote lijnen gezocht in de liturgie. De kleuren van de bloemen zijn de meest gebruikelijke kleuren van het kerkelijk jaar zoals wit, rood, paars, geel en groen. Ook qua intensiteit, van eenvoud tot uitbundigheid wordt de liturgie gevolgd. Er wordt veel aandacht besteed aan de bloemen in de Mariakapel, waar dagelijks menig kaarsje worden aangestoken.

Speciaal voor gezinnen is op de eerste zondag van de maand een Bid & Breakfast. Geleidelijk neemt het aantal deelnemers toe met vooral ook actieve deelname van kinderen. Deze wat informelere vieringen zijn interactief met muziek, Bijbelteksten, een verhaal en onderling gesprek aan de hand van een aantal vragen. Ank Rinzema, ook lid van de pastoraatsgroep, neemt de organisatie van activiteiten voor jeugd en jongeren op zich. Op de derde zondag van de maand is er een viering met muziek van dominicaan André Gouzes. Leden van de Andreasgemeente gaan dan om de beurt voor.

Muzikale liturgie

Het afgelopen jaar hebben vier begeleiders, Nol van Beek, Marcel Bruins, Maarten Roos en Marcel Voorhoeve, zich ingezet om samen met cantors en koren de vieringen muzikaal op piano en orgel te begeleiden. Door te kiezen voor merendeels Nederlandse kerkmuziek en de ingetogen, uit het oosters-orthodoxe voortgekomen composities van de Franse dominicaan André Gouzes draagt die muzikale ondersteuning bij aan de voor de locatie Dominicus van Katholiek Utrecht karakteristieke vieringen.

Ook de zang maakt een essentieel deel uit van de liturgie. De koren Amor Vincit en Existe repeteren in de Dominicuskerk en enkele malen per jaar zetten ze de vieringen luister bij. Daarnaast is het Ouderkoor geregeld in een viering waarbij kinderen en ouders centraal staan: bij de eerstecomunieviering, de Palmasenviering met versierde palmstokken en de gezinskerstviering. De Schola Dominicana zingt composities van de al eerdergenoemde Gouzes in de wat uitgebreide zondagochtendlauden. De Utrechtse zanggroep OCULUS, met een meer klassiek repertoire, zingt veelal tijdens de Goede Vrijdagviering en met Allerzielen. Tot slot zingt een tiental zangers in kleine bezetting als cantorgroepje wanneer er geen koor is.

Belangstellenden worden steeds van harte uitgenodigd deel uit maken als begeleider, cantor of zanger in een (gelegenheids)koor.

Overige vieringen

WereldWake - Om stil te staan bij de zorg om wat er in de wereld gebeurt, is er iedere dinsdag de *WereldWake*. Met het opsteken van een kaarsje dat men op de wereldkaart plaatst, wordt om licht gevraagd voor mensen op concrete plekken. In dit meditatieve moment staat een ingrijpende gebeurtenis ergens in de wereld centraal, klinkt muziek, wordt een toepasselijke tekst uitgesproken en wordt het geheel met gebed afgesloten. Wekelijks nemen tussen zes en twaalf mensen deel aan de *WereldWake*.

De intenties van de WereldWake en de intenties die zijn opgeschreven in de Mariakapel, worden hardop voorgelezen in de zondagviering. De WereldWake gaat vooraf aan de Huiskamer van de Wijk. Zo zijn beide activiteiten met elkaar gekoppeld om daarmee ook de bezoekers van de Huiskamer in de gelegenheid te stellen stil te staan bij wat er gebeurt in de wereld, vaak direct verbonden met hun eigen leven.

Getijdengebed - Sinds eind 2020 kent het Huis van Dominicus het getijdengebed, om elke dag het perspectief te laten doordringen waarin de Bijbelse teksten onze situatie plaatsen en van daaruit deze situatie voor God brengen. Met een groep van gemiddeld acht mensen wordt aan het begin van de dag de lauden en aan het einde van de dag de vespers gebeden. De liturgie is eenvoudig en toegankelijk. Psalmen worden gezongen, een Bijbelgedeelte klinkt op en de stilte wordt met elkaar gedeeld. Tweemaal daags een klein half uur uit de waan van de dag stappen, maakt de dag anders. Zo wordt een eeuwenoude traditie in eigentijdse vorm voortgezet.

Eerste vrijdagviering – Iedere eerste vrijdag van de maand is er 's ochtends in de dagkapel een eenvoudige communieviering. Er worden teksten uit de Bijbel gelezen en met elkaar enkele liederen gezongen. In een korte overweging staat de voorganger stil bij de woorden uit de Bijbel. Het is een moment van bezinning in kleine kring.

Rozenkransgebed in mei en oktober – Iedere vrijdag in mei en oktober is er rozenkransgebed ter ere van Maria. Deze Mariadevotie is ingebed in de dominicaanse traditie. We zien dat deze vorm van gebed en meditatie vooral voor de oudere kerkgangers veel betekent.

Speciale vieringen en bijeenkomsten

Oecumene - Samen met de Antoniusgeloofsgemeenschap en Protestantse Gemeente Utrecht West zijn afgelopen jaar twee keer oecumenische vieringen georganiseerd: in januari in het kader van de Week van Gebed voor eenheid van christenen, in september in het kader van de Vredesweek. Deze vinden bij toerbeurt plaats in de drie kerken. Daarnaast waren er in de Advents- en 40dagentijd oecumenische vespers. Specifieke vieringen op weg naar Pasen worden in oecumenisch verband gevierd in de Dominicuskerk samen met de Antoniusgemeenschap: Aswoensdag, de Boeteviering in de Goede Week en Goede Vrijdagviering.

Sjabbath-viering - Op uitnodiging van de liberale joodse gemeente heeft in het voorjaar een delegatie van de Sint-Martinusparochie meegedaan aan een sjabbath-viering. Daarna was er ontmoeting om elkaar beter te leren kennen. Later in het jaar werd, met mensen van andere religieuze groepen, in de synagoge het Loofhuttenfeest gevierd. Deze bijeenkomsten versterken de onderlinge band tussen de religies. De band die extra van belang bleek toen op 7 oktober Israël werd opgeschrikt door terreuraanslagen. Snel werd er contact gelegd met de joodse gemeenschap maar ook met de moslimgemeenschap, om steun uit te spreken.

Paasjubel - 'Bij het aanbreken van de dag ontdekten de vrouwen bij het aanbreken van de dag dat het graf van Christus leeg was.' Daarom vindt de paasjubel in Utrecht rond zonsopkomst (06.57 uur) plaats. Rond de vijfhonderd mensen kwamen op paaszondag in alle vroegte bijeen op het Domplein in Utrecht om de opstanding van Jezus te vieren: Tijdens de paasjubel werd het paasevangelie voorgelezen. Als slotlied klonk het 'U zij de glorie, opgestane Heer'. Na het zingen van het eerste couplet 'namen de Domklokken de vreugdevolle boodschap over en verkondigden zij het goede nieuws aan de wereld.' Na afloop kon iedereen in de Domkerk aanschuiven voor het paasontbijt.

De oecumenisch opgezette paasjubel werd door het Huis van Dominicus georganiseerd in samenwerking met de Protestantse Gemeente Utrecht en de Sint- Martinusparochie.

Paasjubel op het Domplein Utrecht

4 mei herdenking - De verschillende geloofsgemeenschappen in Utrecht West (moskeeën, liberale joodse gemeente, protestantse wijkkerk en katholieke kerken) hebben een gezamenlijke 4 mei herdenking gehouden op het plein voor de Antoniuskerk. Tijdens deze interreligieuze bijeenkomst zijn de overledenen herdacht die zijn omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er werden joodse, christelijke en islamitische teksten en gedichten voorgedragen en er klonk cello-muziek. Na de twee minuten stilte volgde een stille tocht naar het monument voor de verzetsstrijders Heukels en Lans op het Jaffa-terrein, waar een krans werd gelegd.

Dag van de gevangene - Zondag 8 oktober stond de viering in het teken de dag van de gevangenen waarbij gevangenispastor Geert Rozema voorging. Rozema liet in de liturgie een aantal onderdelen verzorgen door vrijwilligers die werkzaam zijn in gevangenis, een vader van een omgekomen dochter en ex-gedetineerde. Het was een indrukwekkende viering waar iedereen zichtbaar onder de indruk was van de verschillende werelden die bij elkaar kwamen.

Allerzielen - Op 2 november was er in het Huis van Dominicus een viering in het kader van Allerzielen. De bijeenkomst bood mensen de gelegenheid hun geliefde doden te gedenken en voor ze te bidden. De Allerzielenviering werd door de pastoraatsgroep georganiseerd in samenwerking met uitvaartonderneming Sens, die in het Huis van Dominicus kantoorruimte huurt.

Dopen - Er zijn in de Dominicuskerk in 2023 twee kinderen gedoopt. De Sint-Martinusparochie organiseert voorbereidingsbijeenkomsten voor alle ouders die een kind willen laten dopen. Ook hadden diaken Lex Jansen en Ank Rinzema twee voorbereidende gesprekken met betreffende ouders en werd de doopviering voorbereid.

Eerste Communie - Ter voorbereiding op de Eerste Communie heeft de Dominicuskerk samen met ouders een uitgebreid voorbereidingstraject ontwikkeld. Op 7 mei 2023 deden zes kinderen hun Eerste Communie in een feestelijk samenzijn.

Ziekenzalving en uitvaarten - Bij de vraag het sacrament van de zieken te mogen ontvangen, wordt een beroep gedaan op pastores van de Sint-Martinusparochie. Bij overlijden van iemand van de

geloofsgemeenschap was Leny Beemer als eerste beschikbaar om de uitvaart te verzorgen. In 2023 heeft Leny Beemer viermaal een uitvaart geleid in de Dominicuskerk.

Kerststallen – Ieder jaar worden zowel op het kerkplein als in de kerkruijme een grote kerststal opgesteld. Een trouwe groep vrijwilligers zorgt voor de op- en afbouw. Afgelopen jaar hebben beide kerststallen opnieuw veel belangstelling getrokken.

Gezinskerstviering 2023 - Elk jaar staat deze viering in het teken van een kerstspel, dat Ank Rinzema met een ploeg vrijwilligers voorbereidt. Tijdens de viering beelden kinderen het kerstverhaal uit, bijgestaan door vertellers. Er was in 2023 weer een groot ad hoc koor. De viering werd zoals vanouds zeer goed bezocht en werd als mooi ervaren.

Op de achtergrond: veel vrijwilligers

Bij dit alles mag niet onvermeld blijven dat een groot aantal vrijwilligers taken heeft verricht rondom de vieringen. Leny Beemer heeft vele jaren alles rondom de liturgie verzorgd. Ze is in 2023 begonnen met afbouwen van haar werkzaamheden. De kosters zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de liturgische plekken, de lectoren zijn mede-voorgangers, en omljsten koorleden en cantors samen met de muzikale begeleiders de vieringen. Frans Middelham is de onvolprezen man die zorg draagt voor alle technische en online-activiteiten. Daarnaast zijn veel mensen betrokken bij de ontvangst en niet te vergeten de koffiezettters, voor de belangrijke ontmoetingen met koffie en thee na de viering. Om onderlinge samenhang te benadrukken zijn er bijeenkomsten geweest zoals het feest van Dominicus of de jaarlijkse parochiepicknick, door de pastoraatsgroep georganiseerd en met inbreng van veel lekkers door parochianen. Deze feestelijke bijeenkomsten zorgden voor saamhorigheid en gezelligheid.

Uit het kostersverslag:

Ons illustere kostersgezelschap kent al een paar jaar een stabiele samenstelling bestaande uit Mariette van Ballegooij, Paul van Brakel, Frans Middelham, Jacqueline Neefjes en Hans Wiegers. We verzorgen alle vieringen in de Dominicuskerk. Ook helpen we bij de plaatsing van de Kerststallen in december, ondersteund door een aantal vrijwilligers.

Kerk naar buiten brengen – In de wekelijkse column Tekenen in de tijd schrijft Erik Borgman over wat hij ziet in de samenleving en stelt hij een onderwerp in het licht van de Bijbelse verhalen. Deze columns zijn te lezen op de website van het Huis van Dominicus en worden verspreid via sociale media. Verder heeft Borgman mede vanuit het Huis van Dominicus een aantal artikelen geschreven voor het *Katholiek Nieuwsblad* met het oog op de noodzakelijke kerkvernieuwing. Aan het begin van de bisschoppensynode in Rome was op het NOS-journaal een item waaraan Erik Borgman namens het Huis van Dominicus heeft meegewerkt. Borgman belichtte hierin de betekenis van de synode voor de katholieke kerk in Nederland¹⁰. Daarnaast zijn er artikelen over het Huis van Dominicus verschenen in *Martinus+* van Katholiek Utrecht en het *Nederlands Dagblad*.

¹⁰ Zie link: <https://dominicanen.nl/2023/10/terugkijken-de-synode-in-het-journaal/>

4.2 Schola

SCHOLA

De Orde der Dominicanen staat bekend als een orde waar studie zeer belangrijk wordt gevonden. Het gaat om *contemplare et contemplata aliis tradere*, overwegen en de vrucht daarvan delen met anderen, zoals de middeleeuwse dominicaan Thomas van Aquino het formuleerde.

Leren en laden

Kloostercolleges

Afgelopen jaar zijn er vier kloostercolleges georganiseerd in het Huis van Dominicus. Bij een kloostercollege wordt een dominicaanse broeder of zuster uitgenodigd om een inleiding te geven over zijn of haar vakgebied. Het is een bijeenkomst met samen studeren, praten, eten en eindigt met de dagelijkse vespers. Broeder en psychotherapeut Patrick Lens ging bij zijn kloostercollege in op zijn boek *De leeuw en het lam* (2019) dat gaat over kracht en zwakheid, weerbaarheid en zachtheid, jezelf zijn en aanspreekbaar worden voor anderen, verzet en overgave. In een ander kloostercollege stond zuster Catharina stil bij haar voorbeeld Catharina van Siena. Het gedachtengoed van Catharina van Siena is een inspiratiebron in haar leven en werk als jonge dominicanes. Haar leven als mystica sprak zuster Catharina dermate aan dat zij in 2020 is ingetreden bij de dominicanessen van Neerbosch. Lekendominicaan Dorry de Beijer heeft zich verdiept in het leven van de Waalse dominicaan Dominique Pire. Deze Pire was in de Tweede Wereldoorlog actief in het verzet en hij zette hij zich met hart en ziel in voor de vele vluchtelingen in Europa. Voor dit werk ontving hij in 1958 de Nobelprijs van de Vrede. Dorry de Beijer ging tijdens het kloostercollege in op de betekenis van Pire's levenswerk en verbond dat met haar eigen betrokkenheid bij vluchtelingen. Zuster Sara Böhmer verzorgde het laatste kloostercollege van afgelopen jaar. Als dominicanes van de congregatie van de Dominicanessen van Bethanië vertelde ze in het kloostercollege over haar betrokkenheid bij gedetineerden en kinderdorp-moeders.

Alle kloostercolleges zijn goed bezocht met gemiddeld achttien personen. Ze passen goed in het Huis van Dominicus als het gaat om het vormen van een gemeenschap waarbij de elementen van ontmoeten, leren en verdiepen samenkomen.

Leerhuis Boek Genesis

In 2023 werd in het Huis van Dominicus het Bijbelleerhuis georganiseerd. Onder begeleiding van de dominicaan Henk Jongerius heeft een groep van zestien mensen maandelijks met elkaar nagedacht over het Bijbelboek Genesis. Dit eerste Bijbelboek bleek voor de deelnemers inspirerend en boeiend om over oude vragen en nieuwe invalshoeken met elkaar in gesprek te gaan.

Leesgroep

Waar vind je troost als je geconfronteerd wordt met de eindigheid van het leven? Deze vraag stelde psychiater Dirk de Wachter zichzelf toen hij hoorde dat hij een ernstige vorm van kanker had. In zijn boek *Vertrouwingen* (2022) vertelt hij hoe hij troost zoekt en vindt in contact met de naaste, kleine daden van vriendelijkheid, schilderkunst en muziek. In vier avonden is in het voorjaar het thema 'Troost' in de leesgroep besproken. Het boek *'Kwetsbaarheid omhelzen'* van Christa Anbeek is in het najaar door een groep van zestien deelnemers gelezen. Onder leiding van Frank de Munnik (docent HKU Utrechts

Conservatorium en buurtgenoot) ging men met elkaar in gesprek over ontregelende ervaringen zoals verlies van een geliefde, verhuizing en ziekte, waarbij de vaste grond onder je voeten kan verdwijnen.

Meditatie

In 2023 heeft Marian Geurtsen maandelijks meditatieavonden rond het thema 'De weg naar binnen' gehouden. Deze avonden vonden plaats in de dagkapel. Meditatie in de Dominicus is gebaseerd op stiltemeditatie. De avonden zijn opgebouwd uit een ontspanningsoefening en een thematische, christelijke meditatie. Gemiddeld namen acht deelnemers hieraan deel.

Zangworkshop voor cantores

In het najaar werd in het Huis van Dominicus een cursus aangeboden voor ieder die voorzanger is of wil worden. Kennis werd gemaakt met de achtergronden van het cantorschap en er werden praktische oefeningen gedaan. Kerkmusicus en zangpedagoog Sonja Roskamp, die voor de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging vele cantortrainingen heeft gegeven, verzorgde deze cursus. Allereerst besteedde zij aandacht aan de plaats van de cantor in de liturgie. Vervolgens werkte zij met de deelnemers aan stemvorming, voordracht, houding en verstaanbaarheid.

Cursus voor lectoren

Steeds vaker gaan leken voor in eenvoudige vieringen. Het Huis van Dominicus organiseerde daarom op drie zaterdagochtenden een korte cursus als ondersteuning voor wie de rol van voorganger/lector of gebedsleider vervult of zou willen vervullen. Ank Rinzema, Leny Beemer en Erik Borgman verzorgden deze cursus. Het was verheugend dat er meerdere mensen vanuit de andere geloofsgemeenschappen van de Sint-Martinusparochie en Nieuwegein meededen.

Jonge Hemelbestormers

Jonge Hemelbestormers is een onlineprogramma van het Huis van Dominicus. Hiermee willen we nieuwe geluiden op gebied van verkondiging van het evangelie laten horen en met name van jonge mensen. Als leden van de Orde van de Predikers leggen dominicanen het accent op de verkondiging van het Evangelie van de nabijheid van het rijk van God en het onderzoeken van de consequenties hiervan met het oog op het leven. Er zijn zes opnames georganiseerd waarbij Erik Borgman in gesprek gaat met een 'jonge hemelbestormer'. In een één-op-één setting vertellen jonge theologen op inspirerende manier waar ze zich sterk voor maken. Dat onderwerpen waren: een grotere rol voor jongeren in de kerk; in relatie met christelijk geloof aandacht voor dak- en thuislozen; pastoraat aan mensen die verslaafd zijn; meer ruimte voor oecumene en synodale kerk; pionieren als diaconaal werk en gezinspastoraat. Telkens zorgden jonge muzikanten voor de muzikale omlijsting. Jonge Hemelbestormers wordt op YouTube relatief goed bekeken en heeft nieuwe contacten opgeleverd met jonge theologen en jonge musici.¹¹ Daarnaast is te zien dat de deelnemende jonge theologen worden opgemerkt en we door landelijke media worden benaderd om ze met hen in contact te brengen.

Inspiratiebijeenkomsten

Om niet alleen het accent te leggen op de uitvoering van activiteiten is het ook van belang is dat wij als dragers van het Huis van Dominicus aandacht hebben voor onze eigen vorming en verdieping. Om ons als betrokken medewerkers op te laden en te voeden, zijn we gestart met het organiseren van inspiratiedagen. De eerste inspiratiedag was op vrijdag 8 september waarbij we ons hebben laten inspireren rond het thema 'Hoop'.

¹¹ De Jonge Hemelbestormers van 2023 waren achtereenvolgens: Guyana Zijl, Fokke Wouda, Iris Lammerts van Bueren, Quirien van Berkel, Ramon Roks en Romy Sloot. Sommige uitzendingen zijn bijna 400 keer bekeken.

Pastor Zwanine Siedenburg gaf een inleiding over hoe hoop een plek krijgt in haar werk bij het drugspastoraat Amsterdam. Aansluitend volgde een gesprek met vijftien aanwezigen over vragen als hoe putten wij hoop uit dit verhaal en wat kunnen wij daarmee in Huis van Dominicus? Na het middaggebed en lunch ging het programma verder met inhoudelijk gesprekken waarbij aan het eind de opbrengsten van de dag werden geïnventariseerd en hoe dit vervolgens een plek zal krijgen in de verdere ontwikkeling van het Huis van Dominicus. Op 12 januari jl. was de tweede inspiratie-dag waarbij dominicanes van Voorschoten Baptiste Tuin verteld heeft over het onderwerp 'genade en vreugde'. De inspiratiebijeenkomsten worden deskundig begeleid door Maria van Mierlo.

Laadpaal voor de ziel

Kansfonds, Actioma, Huis van Dominicus en KRO-NCRV hebben op 11 februari 2023 een landelijke inspiratiedag georganiseerd om een nieuwe generatie mensen, die actief zijn in de diaconie en caritas, met elkaar te laten kennismaken en te inspireren om het katholiek sociaal denken én handelen levend te houden. Voor het evenement *Laadpaal voor de Ziel* was een afwisselend programma samengesteld met workshops en een lezing van Erik Borgman. Deze onderstreepte het belang van diaconale organisaties als het gaat om moraal, inzet voor anderen en om het nemen van verantwoordelijkheid als het gaat om omzien naar de ander. Het was bijzonder hoe meer dan honderd mensen bij elkaar inspiratie wisten te wekken en te versterken, in workshops elkaar met vuur vertelden hoe zij te werk gingen en waarom. Tijdens dit evenement werden de Kans-Inspiratieprijzen uitgereikt.¹² De bijeenkomst eindigde met een ingetogen maar ook feestelijke viering door straatpastor Bernadette van Dijk.

Laudato Si' Alliantie Nederland

In de Nederlandse context zien we dat diverse maatschappelijke vragen tegen de grenzen van huidige beleid oplopen. We zien de discussies over klimaatverandering, stikstof en de toekomst van de landbouw hoog oplopen. Het debat verhardt, tegenstellingen worden uitvergroot en dat terwijl het juist vraagstukken zijn waarbij het belangrijk is dat oplossingen breed gedragen worden. Het zijn deze maatschappelijke onderwerpen die vragen om een taal die handelingsperspectief biedt en mogelijkheden creëert voor dialoog en samenwerking. De encycliek *Laudato si'* levert een belangrijke bijdrage als het gaat om de vitalisering van de katholieke aanwezigheid in de Nederlandse samenleving. Samen met andere partners heeft het Huis van Dominicus het gedachtegoed van *Laudato si'* in Nederland breed onder de aandacht gebracht. Speciaal hiervoor was een publieksversie met een samenvatting van de encycliek *Laudato si'* gemaakt en onder alle parochies in Nederland verspreid. Bij de landelijke organisatie, de *Laudato si' Alliantie Nederland*¹³, zijn twee jonge medewerkers werkzaam om het gedachtegoed van paus Franciscus te vertalen in concrete acties. Doel is de vernieuwende bijdrage van *Laudato si'* zichtbaar te maken en deze visie met kracht in te brengen in het kerkelijk leven en in het publieke debat.

¹² [Winnaars Kans Inspiratieprijs 2022](#)

¹³ [Laudato-si](#)

4.3 Podium

PODIUM

Activiteiten in het Huis van Dominicus met een cultureel karakter vallen onder deze pijler. Op verschillende manieren vonden in 2023 diverse activiteiten rondom kunst en cultuur plaats. We hebben ervaren dat samenwerking met andere kerken in Utrecht hierbij van grote meerwaarde is.

Kerk als plek van muzikale ontmoeting voor wijkbewoners Oog in Al

Twee actieve bewoners uit Oog in Al liepen al een tijdje rond met het idee om met andere mensen uit de wijk samen te zingen en zo te ontspannen en nieuwe mensen te leren kennen. Een pianist bleek snel gevonden en onder zijn muzikale begeleiding staan op de eerste dinsdagavond van de maand mensen, die elkaar niet kennen en van verschillende generaties zijn, naast elkaar te zingen in de kerk en vormen zij het wijkkoor 'Geen Gehoor'. Het leukste onderdeel van de avond vindt men de pauze. Nieuwe contacten worden gelegd, verhalen worden gedeeld en er wordt zichtbaar genoten van het samen muziek maken. De maandelijkse zangavonden trekken gemiddeld zestig deelnemers en ieder keer zijn er nieuwe gezichten te zien. We zien dat de avonden voor ontmoetingen, onderling plezier en samenhang zorgen.

Kerk als plek voor kunst en muziek

Dit jaar werd in de Dominicuskerk de jaarlijkse koningsdagexpositie voor de zesde maal georganiseerd. Achttien kunstenaars uit Oog in Al lieten hun kunstwerken zien in de kerk. De belangstelling was groot met meer dan vijfhonderd bezoekers. Vooral de combinatie van het kijken naar kunst en het luisteren naar de toelichting van de aanwezige kunstenaars zorgde voor een geslaagde dag. Verder heeft deze activiteit de band met de kunstenaars onderling versterkt.

In december was er een bijzonder programma opgezet om AZC-bewoners een artistieke ontmoeting aan te laten gaan met kunstenaars uit de wijk Oog in Al. In tweetallen werden onderlinge ervaringen op gebied van kunst gedeeld en vervolgens werden krachten gebundeld door middel van exposities, concerten en voordrachten. Het Huis van Dominicus heeft meegewerkt aan dit mooie wijkinitiatief met het organiseren van een concert waarbij musici uit verschillende landen met een pianist uit het wijkkoor 'Geen Gehoor' samen speelden.

Afgelopen jaar stond een aantal klassieke concerten geprogrammeerd die we steeds vaker op bijzondere plekken in en rond het kerkgebouw laten plaatsvinden. Zoals een mooi concert van een Syrische moeder en haar dochter met een muziekensemble van de HKU in een sfeervol verlichte kerk op het priesterkoor. Of in de binnentuin van het Huis van Dominicus, een oase van rust middenin de stad, waar het ensemble *La Barca Leyden*, op een zomerse avond, geluiden uit de natuur lieten horen. Dit ensemble liet horen hoe Beethoven het geluid van storm naar muziek vertaalde, Messiaen het gezang van de merel als basis van een compositie nam en hoe de zee klonk bij Debussy. Verder trok het kerstconcert met verschillende koren uit de wijk veel belangstelling en was er een jeugdkoor uit Spanje dat een mooi optreden verzorgde.

Utrecht Lezingen

In 2023 heeft het Huis van Dominicus, in samenwerking met de Protestantse Gemeente Utrecht West, zes Utrecht Lezingen georganiseerd. Er wordt telkens een spreker uitgenodigd die kennis en expertise heeft op het gebied van kunst, cultuur, politiek, filosofie, geschiedenis of literatuur. De opzet is eenvoudig: voor

de pauze een inleiding en na de pauze gelegenheid voor gesprek en toelichting. Afgelopen jaar spraken achtereenvolgens Frank de Munnik over Passiemuziek, James Kennedy over populisme in de VS en Nederland, Nancy Jouwe over Utrecht en het slavernijverleden, Frits de Lange met een muzikale lezing over de kunst van het ouder worden, Els Rose over Sint-Maarten en John de Graaf over Socrates in Oog. De lezingen zijn van hoog niveau en trekken veel en vaak nieuwe belangstellenden. Het aantal deelnemers van de Utrecht Lezingen varieert van vijftwintig tot zeventig.

4.4 Herberg

HERBERG

Op allerlei manieren proberen wij in Herberg naar elkaar om te zien, contact met elkaar te houden, onze zorgen maar ook onze hoop te delen. We trachten mensen, die te maken hebben met kwetsbaarheid als gevolg van hun vluchtelingenstatus, financiële zorgen, gebrek aan sociale contacten, hoop om perspectief te bieden. Ook zijn er acties voor goede doelen.

Huiskamer van de Wijk

Het meest zichtbaar, als het gaat om omzien naar elkaar, is de zogenoemde Huiskamer van de Wijk. Nieuwkomers en mensen in de wijk Oog in Al ontmoeten elkaar wekelijks op dinsdagochtend, raken met elkaar in gesprek en leren zo elkaar beter kennen. Inzet is nieuwkomers beter thuis te doen raken in Nederland door ze te helpen de taal beter te spreken en te verstaan. De menselijke verbondenheid die ontstaat is goed voor alle betrokkenen: het leidt tot allerlei soorten verbindingen en vormen van onderlinge hulp. In de Huiskamer is aandacht voor de verhalen van bewoners van het nabijgelegen AZC, voor mensen van de Stichting Noodopvang Dakloze Vluchtelingen Utrecht (SNDVU) en voor wijkbewoners van Oog in Al. Mensen weten goed de weg te vinden naar de Huiskamer en deze is dan ook de afgelopen jaren een graag geziene plek geworden waar verschillende werelden bij elkaar komen. Opvallend is dat steeds meer vrouwen uit Oekraïne de weg weten te vinden naar de huiskamer.

In de Huiskamer komt sinds enige een jonge vrouw uit de Oekraïne. In het begin was ze nog wat op haar hoede en luisterde ze vooral naar wat anderen te zeggen hadden. Na een paar weken hoorde ik haar, tot mijn grote verrassing, Nederlands spreken. De ontmoetingen met anderen van de Huiskamer en de wekelijkse taallessen van vrijwilliger Nora hebben haar zelfvertrouwen gegeven. Ze vertelt dat ze hierdoor op mensen af durft te stappen en nieuwe situaties aangaat. Het opdoen van positieve ervaringen van mensen die om haar heen staan, hebben haar angst overwonnen en geven haar zelfvertrouwen om een nieuwe taal te leren. De steun en band met Nora betekent dat ze meer op haar eigen benen durft te staan. Zo goed zelfs dat ze op een gegeven trots vertelde dat ze een baan had gevonden bij een grote Nederlandse bank om daar in de ict te werken.

Kloosterretraite voor vrouwen uit het AZC

Zes vrouwen uit het AZC gingen samen met drie begeleiders begin januari 2024 naar het dominicanenklooster Huissen om deel te nemen aan een kloosterretraite met getijdengebed, stilte en contemplatie en gezamenlijke maaltijden. Ze hadden mooie gesprekken over geloof en de verschillen in religies, over het leven, over familie, over wonen in Nederland. Het was bijzonder om in een unieke

omgeving bij elkaar te zijn en elkaar te ondersteunen. Hoogtepunt was het volgen van een workshop met klankschalen. Deze schalen passen bij je ziel en door ze te laten klinken, resoneert het geluid door je heen. Er gebeurt dan 'iets' met je. Alle vrouwen vonden hun 'eigen' klankschaal die het beste bij hen paste en ze deelden tijdens de workshop mooie en indrukwekkende ervaringen.

Kruisweg der barmhartigheid

Samen met een aantal andere geloofsgemeenschappen van de Sint-Martinusparochie werd op Goede Vrijdag de 'Kruisweg van barmhartigheid' georganiseerd. Met een wandeling langs verschillende plekken in deze wijk werd het lijden en dood van Jezus herdacht aan de hand van de 'Werken van barmhartigheid'. Dit werd gedaan met teksten uit de Bijbel, verhalen van medewerkers van verschillende organisaties en gebeden. De wandeling werd afgesloten met een korte viering in de Wijkplaats. De wandeling langs de verschillende plekken en projecten (hospice, tweedehandskledingwinkel, AZC, vredesboom, Voorkamer, huisvesting voor ex-gevangenen, steunpunt vluchtelingen) maakte duidelijk hoeveel bijzondere initiatieven er in Utrecht West plaats vinden.

Mantel van Sint-Maarten

Al jaren wordt in Utrecht rond 11 november 'De Mantel van Sint-Maarten' georganiseerd: een stedelijke bijeenkomst waar we met allerlei (vrijwilligers)initiatieven laten zien hoe mensen zich inzetten voor anderen. In de Domkerk was er een gevarieerd programma met sprekers, muzikale bijdragen en de uitreiking van de Mantel van Sint-Maarten. Het thema was: 'Tafels van Hoop' en het programma bestond uit mooie presentaties, muziek en lezingen. Zeventien projecten waren genomineerd voor De Mantel van Sint-Maarten. Al deze projecten worden gedragen door vrijwilligers die zich in hun project inzetten om hoop te bieden aan mensen die te maken hebben met kwetsbaarheid. Ze doen dit naar voorbeeld van Sint-Maarten die zijn mantel deelde en daarmee symbool is geworden als daad van zorg voor de ander. De Mantel van Sint-Maarten ging dit jaar naar een maatjesproject voor jonge vluchtelingen van Sant'Egidio. Er waren meer dan tweehonderd belangstellenden waar mensen aan tafels zaten in de sfeervolle Domkerk.¹⁴ In 2023 was het Huis van Dominicus samen met de Protestantse Gemeente Utrecht en de Domkerk betrokken bij de organisatie.

Kerk als plek van inzameling voor de Voedselbank

Bij de Mariakapel verzamelen we spullen voor de Voedselbank. Veel mensen uit de buurt en de geloofsgemeenschap dragen hieraan bij. Zo is er diverse keren een flinke hoeveelheid voedsel opgehaald en waren er ook extra financiële giften van mensen uit de geloofsgemeenschap ten bate van de Voedselbank. Tijdens de festiviteiten bij Sint-Maarten op 11 november werd, dankzij het aanhaken van de tegenover de kerk liggende Albert Heijn en de wijkvereniging Oog in Al een grote inzamelingsactie georganiseerd. Tientallen dozen boodschappen voor de Voedselbank werden ingezameld. Hans Wiegers van de Pastoraatsgroep is bij al deze inzamelingsacties de spil. Hij heeft contact met Juke Schat, diaconaal werker van de Sint-Martinusparochie, om de projecten voor de Advents- en de vastenactie in de Dominicuskerk goed uit te voeren. Op diaconaal vlak is er samenwerking met Stichting Omduw¹⁵ en met de activiteiten van de Wijkplaats in Lombok.

¹⁴ Zie [Mantel van Sint-Maarten](#)

¹⁵ Zie www.stichtingomduw.com

Seniorenmiddagen

Samen met de Albert Heijn tegenover de kerk organiseert het Huis van Dominicus twee keer per jaar een speciale middag voor alle senioren in de wijk. In feestelijke kerst- en paassfeer is achter in de kerk ontmoeting waar oudere mensen met elkaar genieten van het samenzijn en de heerlijke hapjes en drankjes. Muzikale bijdragen van jonge mensen verhogen de feestvreugde.

Ruimte van Hoop en inslaan van nieuwe (digitale) wegen

Digitale mogelijkheden brengen bepaalde thema's onder de aandacht en maken dat mensen zich verbonden weten met anderen. Een van die digitale initiatieven is Ruimte van hoop. Het Huis van Dominicus is al een tijd bezig om de achtergronden en de gevolgen van de epidemie van *burn-out* aan de orde te stellen. Zo heeft zich afgelopen jaren een groep gevormd die dit onderwerp bespreekbaar maakt en ervaringen met elkaar wil delen. Dit heeft geleid tot het opzetten van een platform dat aandacht heeft voor wat het betekent om mentaal vast te lopen. Belangrijke spil hierbij is Michal Borgman die al eerder de website www.ruimtevanhoop.net heeft gemaakt¹⁶. Op deze site staan artikelen en podcastgesprekken die van leden van de werkgroep. De insteek is om ruimte te bieden als mensen zich soms hopeloos voelen en om elkaar te helpen hoop te vinden. Afgelopen jaar heeft dit initiatief op een laag pitje gestaan. De bedoeling is om een doorstart te maken met nieuwe mensen. Hierbij is nog steeds het plan een boek samen te stellen, waarin het onderwerp *burn-out* vanuit verschillende invalshoeken (sociologisch, medisch, psychiatrisch, maar vooral ook filosofisch en theologisch) wordt belicht.

¹⁶ Tot nu toe is de site meer dan 1700 maal bezocht waarbij opvalt dat bezoekers terugkomen naar de site.

5. Dominicaans verband

De huidige situatie van de Dominicaanse plekken in Nederland vraagt om meer samenhang, het ontwikkelen van nieuw elan en een nadrukkelijker gerichtheid op de toekomst. Aanleiding is de fusie van de Nederlandse dominicanenprovincie met die van België. De vraag is welke gevolgen die heeft voor de dominicaanse aanwezigheid in Nederland. In onze visie is het van belang te beseffen dat wij gericht zijn op dat wat groter is dan wijzelf.

Vlak voor de zomer is hier een start mee gemaakt door vertegenwoordigers van dominicaanse plekken bij elkaar te laten komen om zich samen te bezinnen op de dominicaanse zending. Met meer dan vijftientig mensen van uiteenlopende dominicaanse projecten – het Huis van Dominicus in Utrecht, het Plein van Siena in Amsterdam, het dominicanenklooster in Huissen, de Dominicuskerk in Nijmegen, het dominicanenklooster en de Dominicanenkerk in Zwolle, evenals de gemeenschappen van jongere zusters dominicanessen in Nijmegen, Sittard en de gemeenschap van jongere broeders dominicanen in Rotterdam - kwamen in het Huis van Dominicus bij elkaar om na te denken over de toekomst. Hierbij was het van belang om het gesprek te versterken en te verdiepen over de dominicaanse zending in Nederland met alle betrokkenen: broeders, zusters en leken.

Dominicaanse ontmoeting in de tuin van het Huis van Dominicus

Opvallend was hoezeer alle plekken uit zijn op het stimuleren van een volwassen en mondig geloof in een samenleving die gericht is op consumentisme, en cynisch staat tegenover het Mysterie dat nooit helemaal onthuld en doorzichtig kan worden. Hierbij werd duidelijk dat het belangrijk is onszelf nadrukkelijk de vraag te stellen hoe wij als Dominicaanse plekken ervoor zorgen dat wij zelf niet verstrikt raken in de logica van het aanbieden van leuke en voor zo veel mogelijk mensen aantrekkelijke evenementen. In de onderlinge gesprekken en uitwisseling kwam sterk naar voren dat we willen dienen met onze verkondiging en van betekenis willen zijn voor anderen. Dit heeft gevolgen voor de structuur en het bestuur van onze plaatsen en voor de aard en de organisatie van onze activiteiten. In een volgende bijeenkomst in 2024 zullen wij nader onderzoeken welke.

6. Lessons to learn

In 2023 heeft het Huis van Dominicus gezocht naar manieren om een plek van hoop en verbondenheid te zijn door zorg voor elkaar vorm te geven. In dit proces hebben wij inmiddels een aantal belangrijke zaken ontdekt. We blijken in staat te improviseren en nieuwe dingen te bedenken, en weten hiervoor vervolgens ook de juiste mensen te vinden. Ook blijken we in staat om onze ambitie zowel stedelijk als landelijk te versterken. Daarnaast kunnen we verbinden en worden steeds meer door andere organisaties in de stad en land als waardevolle en verbindende partner gezien. We zien, met name intern, echter ook dat het aantal mensen dat onze activiteiten draagt en actief vormgeeft relatief beperkt is.

6.1 Ervaringsleren

Concreet hebben wij het volgende ervaren:

- de wijze waarop het Huis van Dominicus zich in dienst stelt van de vraag naar kerkvernieuwing in Nederland heeft ertoe geleid dat het Huis van Dominicus een verbindende en inhoudelijke rol speelt in het vervolg van het *Space for Grace*-project, waarin Porticus een aantal kansrijke en vernieuwende initiatieven in de rooms-katholieke kerk financieel en organisatorisch ondersteunt;
- de gerichtheid van het Huis van Dominicus op brede cultureel-maatschappelijke vragen heeft ertoe geleid dat het Huis van Dominicus een sleutelrol heeft bij de bundeling en het versterken van de activiteiten van (katholieke) maatschappelijke organisaties om het denken en handelen vanuit de in de encycliek *Laudato si'* geformuleerde visie op duurzaamheid en integrale ecologie te versterken en verdiepen;
- zowel landelijk als in Utrecht wordt het Huis van Dominicus gezien als een op bijzondere wijze vernieuwend project en wordt van daaruit gevraagd om deel te nemen aan landelijke kerkvernieuwingsbewegingen zoals *Bouwen aan een synodale weg*¹⁷ of om lokaal krachten te bundelen met de Martinusparochie, Katholieke Caritas Utrecht, Protestantse Diaconie Utrecht, Jacobikerk en Domkerk in Utrecht;
- de open wijze van samenwerken leidt tot gezamenlijke initiatieven om groepen als asielzoekers of ouderen te ondersteunen bij het vinden van hun verdere (levens)weg. In het verlengde hiervan zijn duurzame verbindingen ontstaan met organisaties in Utrecht die zich bezighouden met opvang, ondersteuning en integratie van nieuwkomers;
- de blijvende zorg van het Huis van Dominicus om ook een plaats te zijn van dominicaanse contemplatieve aanwezigheid, heeft geleid tot het dagelijks bidden van de lauden en de vespers. Het dagelijks getijdengebed kent inmiddels een trouwe vaste groep bezoekers, en een bredere groep onregelmatige of incidentele bezoekers. In de Advent en de 40dagentijd zijn er oecumenische vespers; iedere derde zondag van de maand is de lauden geïntegreerd in de zondagsviering.

Dit alles maakt naar ons idee duidelijk dat het Huis van Dominicus zich een positie heeft verworven als gezichtsbepalende plaats van kerkvernieuwing in Nederland.

6.2 Verder groeien

Het Huis van Dominicus formuleert en realiseert niet alleen verschillende vernieuwende projecten op het grensgebied van kerk, samenleving en cultuur, maar heeft het voortgaande en het op dominicaanse wijze

¹⁷ Zie voor meer informatie op de site: www.luisterendopweg.nl

zoeken naar een adequate bijdrage aan de noodzakelijke vernieuwing, tot dragend onderdeel gemaakt van het eigen functioneren. We hadden al eerder ervaren dat we in staat zijn snel in te spelen op onverwachte ontwikkelingen, dat we konden improviseren en mensen vonden die aanhaakten, maar ook dat we met een relatief klein aantal mensen zijn. Toch stond verbinden voorop en hierdoor werden we ook door andere organisaties als waardevolle en verbindende partner gezien. Dit is een mooi gegeven maar onze ambities gaan verder. Om meer en vooral jonge mensen te bereiken, zijn PR & communicatie van belang. Verheugend is dat we recent hiervoor een medewerker communicatie hebben aangesteld.

6.3 Plaats van geloof en bezieling

Wij zien dat er meer inzet nodig is als het gaat om zorg voor de aarde als gemeenschappelijk huis, zorg voor elkaar en voor onszelf. Een dominicaanse en daarmee theologische invalshoek opent nieuwe perspectieven in de zoektocht naar een oplossing voor klimaatverandering, armoede en andere sociale kwesties. In de komende periode -en jaren- richten wij ons op drie grote thema's. Als eerste is er onze onduurzame omgang met de aarde als 'gemeenschappelijk huis' en het belang van het vinden van alternatieven hiervoor door aan te sluiten bij het verlangen van mensen om hier iets aan te veranderen. Het tweede thema is onze samenleving, waarin mensen geen verbondenheid maar dreiging en (belangen)-tegenstellingen ervaren, en het vinden van alternatieven die mensen bij elkaar brengen over grenzen heen. Als derde noemen we het vinden van een antwoord op onze huidige ziekmakende omgang met onszelf en het zoeken naar helende zielzorg om een hoopvol antwoord te bieden op stress- en burn-out-gerelateerde klachten. Deze kwesties zullen in 2024 het programma van het Huis van Dominicus bepalen, verdieping bieden en kleur geven aan de verschillende activiteiten.

6.4 Vervolgstappen

In het Huis van Dominicus gaan we komend jaar een verdiepende en daarmee kwalitatieve slag maken naar manieren om plaats van geloof en bezieling voor de toekomst vorm te geven. We investeren daarom de komende jaren vooral in de samenhang en kwaliteit van de gemeenschap met mensen en groepen. Want de ervaring van gemeenschap geeft mensen hoop en hoop brengt mensen bijeen. We zijn daarin niet op onszelf gericht maar op wat dienstbaar is aan de ander en de aarde als ons 'gemeenschappelijk huis'. We zoeken naar passende vormen om aandacht te hebben voor het verhaal van mensen en de wereld waarin we leven.

Vanuit deze instelling legt het Huis van Dominicus zich erop toe in 2024 op de volgende wijzen actief te zijn:

- Organiserend met betrekking tot activiteiten van de landelijke katholieke vernieuwingsbeweging en lokaal als het gaat om katholieke presentie in de stad Utrecht;
- Verbindend om een landelijke alliantie van dragende partijen te creëren die enerzijds breed toegankelijk is voor katholieke projecten om eraan deel te nemen en anderzijds specifiek is als het gaat om innovatiekracht en inzet voor de opbouw van een missionaire kerk;
- Faciliterend met betrekking tot de vragen, noden en verlangens van Dominicaanse projecten en initiatieven en met name aan het bevorderen van kennis en kunde;
- Initiërend en verdiepend met betrekking tot de nadere spirituele en theologische scholing als fundament van het werken aan vernieuwing en vitalisering van het Huis van Dominicus;
- Actief communicerend met het oog op de vergroting van de zichtbaarheid van katholieke presentie;
- Aldus bevorderend dat de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland zich op een nieuwe manier gaat verstaan als een missionaire kerk en stimulerend dat zij zich daarnaar gedraagt.

6.5 Nieuwe activiteiten in 2024

Concreet zijn in 2024 de volgende nieuwe activiteiten gepland:

- Een nieuwe serie kloostercolleges met inleidingen door dominicaanse sprekers. Het kloostercollege biedt naast studie ook ruimte voor ontmoeting, uitwisseling, eten en gebed;
- Een landelijke bijeenkomst met en voor dominicaanse plekken in Nederland organiseren om samenhang en verdieping te geven aan de dominicaanse spiritualiteit en dit zichtbaar te maken;
- Een retraite met een aantal bewoners van het AZC in Klooster Huissen. In het programma wordt stil gestaan bij de betekenis van noodgedwongen moeten vluchten uit het vaderland en een nieuw bestaan opbouwen in een nieuw land;
- In opdracht van Katholieke Caritas Utrecht (KCU) onderzoeken en in kaart brengen van organisaties en groepen mensen in Utrecht die werkzaam zijn op gebied van katholieke caritas in Utrecht met speciale aandacht voor bestaande knelpunten, kansen en (on)mogelijkheden;
- Maandelijkse serie wandelingen voor mensen die te maken met het verlies van een dierbare;
- Vervolg van het programma van katholieke kerkvernieuwing Space for Grace-project, met een aantal intervisiebijeenkomsten in het Huis van Dominicus, publieksbijeenkomst op 25 mei en twee verdiepingsbijeenkomsten in het bisdom Groningen/Leeuwarden en Rotterdam;
- Samen met Kansfonds, KRO/NCRV en Actioma een landelijke bijeenkomst op 9 maart 2024 organiseren om parochies, caritasinstellingen en diaconale initiatieven in Nederland te inspireren met het gedachtengoed van het katholiek sociaal denken;
- Samenwerking bij de interkerkelijke Paasjubel op 31 maart 2024 om het Paasfeest vieren;
- Organiseren van de stedelijke bijeenkomst in Utrecht op het feest van Sint-Maarten rond 11 november in de Domkerk;
- Vervolgbijskomsten van het synodale proces in Utrecht en het verder concretiseren hiervan in het kader van de Martinusparochie. Ook is het de insteek deze kennis en expertise toegankelijk te maken en in te zetten bij andere parochies;
- St. Martinusdag in november 2024: de jaarlijkse bijeenkomst van alle geloofsgemeenschappen van de stadparochie Utrecht, met bijdrage van een workshop door het Huis van Dominicus;
- Fysieke bijeenkomsten rondom het thema burn-out: voor en door mensen die mentaal vastgelopen zijn;
- Netwerkbijeenkomsten organiseren voor diaconale organisaties in Utrecht in samenwerking met Katholieke Caritas Utrecht;
- Ontwikkelen van initiatieven in andere geloofsgemeenschappen samen met de Laudato si' Alliantie Nederland. Deze initiatieven zijn erop gericht de benadering van Laudato Si' in het publieke domein opnieuw op de kaart te zetten;
- Vrijwilligersdag voor alle medewerkers van het Huis van Dominicus op 1 juni 2024;
- Inspiratiedag voor alle dragers van het Huis van Dominicus op 21 juni 2024;
- Verdiepingsdagen voor gebedsleiders, lectoren en zangers in het najaar van 2024.

6.6 Voortzetten van huidige activiteiten

De huidige activiteiten worden in 2024 voortgezet:

- Dagelijkse getijdengebed, de wekelijkse WereldWake en aansluitende Huiskamer van de Wijk als ontmoetingsplek voor nieuwkomers en wijkbewoners;
- Zondagse vieringen waarbij de kwesties zorg om de aarde, elkaar en onszelf een plek krijgen;
- Speciale vieringen zoals Allerzielen, doopvieringen en Eerste Communie;

- Oecumenische vespers tijdens de 40dagentijd en de Advent samen met de Antoniusgemeenschap en de protestantse Wijkgemeente;
- Leerhuisavonden over een Bijbelboek;
- Leesgroep door Frank de Munnik over het boek *Kathedralenbouwers* (George Dubys, 2024);
- Meditatie-avonden onder leiding van Marian Geurtsen;
- Utrecht Lezingen met sprekers op gebied van kunst, cultuur en geschiedenis;
- Uitgave van boek Ruimte van hoop over burn-out;
- Uitgave van boek Kerkvernieuwing van het *Space for Grace*-project;
- Speciale retraitedagen en verdiepingsdagen;
- Bijeenkomsten met Jonge Hemelbestormers: zo mogelijk weer open voor publiek;
- Maandelijks ontmoetingsavonden voor wijkbewoners om samen te zingen en muziek te maken;
- Bijeenkomsten voor ontmoeting en gezellig samenzijn in aanloop naar Pasen en Kerst in samenwerking met de tegenover de kerk liggende Albert Heijn;
- Speciale bijeenkomst voor de wijk met muziek en lampionnenoptocht tijdens het feest van Sint-Maarten op 11 november, met inzameling voor Voedselbank;
- Binnentuinsoncert op 14 juni met Ursula Dütschler en Irene Maessen met het programma : “Alleen maar niet eenzaam” - een liedrecital met werken van Haydn, Mozart en Schubert.

6.7 Tenslotte

In 2024 gaan we verder met de opdracht van de kerk om, net zoals de leerlingen van Jezus, erop uitgaan en het zaad van het Evangelie te zaaien als blijde boodschap. Deze zending kan alleen worden gerealiseerd als wij samenwerken. Hiervoor is minder ik en meer wij nodig. Samen erop uit te trekken in stedelijke, landelijke en dominicaanse verbanden om innovatie en vernieuwing van de katholieke kerk in Nederland te realiseren. Niet alles hangt van ons af. We moeten het doen met wat we aantreffen en ontvangen. Hierin kunnen we handelend optreden en daarmee een rol van betekenis spelen. In het leven van andere mensen, van onszelf en in de katholieke kerk van Nederland.

Terwijl onze cultuur steeds defensiever lijkt te worden en angstig wil vasthouden wat zij denkt te hebben, wordt aan ons juist gevraagd om ons open te stellen voor Gods ongekende toekomst. Eén van de uitdagingen van de huidige tijd is de noodzaak van onderlinge verbondenheid en samenhang. Inspiratie op dit gebied komt van rabbijn Abraham Josua Heschel (1907-1972) die in een vergelijkbaar tijdsgewricht te maken had met ontwrichting en polarisatie in de samenleving. Volgens Heschel krijgen geloof en theologie hun uitwerking in het actief deelnemen aan de maatschappij. Het is voor hem essentieel dat de mens ervaart nodig te zijn en Heschel verwoordt dit zo: *Het leven is een opdracht. In het vervullen van die opdracht wordt ons verhaal deel van het verhaal van God. Zo worden wij mens, zo ontdekken we de betekenis van ons leven.* Deze invalshoek zet ons in beweging om te bouwen aan een vitale en missionaire kerk van de toekomst.

Erik Borgman, voorzitter, namens het bestuur van de Stichting DOM

Hermen van Dorp, coördinator

Bijlage 1 Financieel jaarverslag

De jaarrekening is separaat van dit verslag verschenen. Desgewenst kan de jaarrekening aangevraagd worden.

Saldo inkomsten en uitgaven

Het saldo van de inkomsten en uitgaven van het Huis van Dominicus was in het boekjaar 2023 negatief. De inkomsten uit fondswerving en particuliere bijdragen waren afgelopen jaar €129.984. De uitgaven bedroegen in 2023 totaal €134.361. Dat betekent een negatief resultaat van €4377. Dit resultaat is ten laste gebracht van de algemene reserve.

In de inkomsten zijn ook enkele bestemmingsgiften begrepen. In de jaarrekening zijn de uitgaven voor die bestemde doelen apart verantwoord. Het saldo van de inkomsten en uitgaven met een bepaalde bestemming is positief en op de balans terug te vinden als reservering voor toekomstige uitgaven.

Het totaal van de bestemmingsreserve bedraagt op 31 december 2023 €14.037.

In de uitgaven zijn inbegrepen de kosten voor inhuur van de coördinator, de onkosten van de vrijwillig(st)ers, de financiering van activiteiten en bestuurskosten.

Financiers en donateurs

Kerkelijke organisaties, fondsen en particulieren zorgen dat de organisatie en activiteiten van het Huis van Dominicus financieel mogelijk worden gemaakt. Er zijn voor de ontwikkeling en uitvoering van het Huis van Dominicus belangrijke bijdragen toegekend van fondsen zoals het Dominicaans Platform Nederland, Kansfonds, Gemeente Utrecht (Initiatievenfonds en Impulssubsidie), Caritas Utrecht en Porticus. Wij zijn alle gevers zeer erkentelijk voor de (financiële) steun. Het Huis van Dominicus is daarnaast blij dat het een aantal trouwe donateurs vanuit de eigen geloofsgemeenschap heeft. Het bestuur en medewerk(st)ers danken allen dan ook zeer voor hun bijdragen.

Bijlage 2 Draggers van het Huis van Dominicus

Overzicht van groepen in Huis van Dominicus

Bestuur

Erik Borgman, voorzitter

Annemarie Reinders, secretaris

Marian Wester, penningmeester

Hans Beemer, lid

Leny Beemer, lid

Coördinator

Hermen van Dorp

Programmaraad

Erik Borgman

Leny Beemer

Hermen van Dorp

Anja van Leusden

Carolien Luijt

Raphael Rijntjes

Robert Stok

Locatieraad

Anja van Leusden

Robert Stok

Pastoraatsgroep

Leny Beemer

Ank Rinzema

Hans Wiegers

Denktank Cultuur

Wil Brakkee

Marco Deterink

Hermen van Dorp

Anja van Leusden

Raphael Rijntjes

Andreasgemeenschap

Hans Beemer

Leny Beemer

Erik Borgman

Carolien Luijt

Annemarie Reinders

Marian Wester

Otto Vervaart

Hermen van Dorp

Bijlage 3 Huis van Dominicus in schema

